

Inhoud

Opwindvogels en dinsdagse vrouwen 7

De tweede broodjesroof 49

Kangoeroecorrespondentie 72

Hoe ik op een zonnige ochtend in april mijn 100 procent
perfecte meisje tegenkwam 93

Slaap 100

De val van het Romeinse Rijk, de indianenopstand
van 1881, Hitlers invasie van Polen, en de wereld
van de woeste winden 152

Een lederhose 160

Schuurtjes in brand steken 176

Het groene monster 203

Een familiegeschiedenis 210

Ramen 252

TV People 263

A Slow Boat to China 298

De dansende dwerg 334

Het laatste gazon van de middag 368

De stilte 401

De olifant verdwijnt 427

Opwindvogels en dinsdagse vrouwen

Toen die vrouw belde, stond ik net in de keuken spaghetti te koken. De spaghetti was bijna gaar, en ik floot mee met de ouverture van Rossini's *Diefachtige ekster* op de radio. Geschiktere muziek om spaghetti bij te koken kun je volgens mij niet vinden.

Gewoon laten bellen, was mijn eerste reactie toen ik de telefoon hoorde. Ik kan nou niet bij de spaghetti weg. Bovendien stond Claudio Abbado op het punt om zijn London Symphony Orchestra mee te slepen naar een muzikale climax. Maar toen zei ik bij mezelf, het kan wel eens een vriend zijn met nieuws over een baan, dus draaide ik het gas op een laag pitje en liep met de kookstokken in mijn rechterhand naar de huiskamer om aan te nemen.

'Tien minuten, dat is alles wat ik wil,' zei een vrouwenstem opeens.

'Neem me niet kwalijk?' zei ik verbluft. 'Ik ben bang dat ik u niet goed heb verstaan.'

'Ik zei dat ik alleen maar tien minuten van je tijd wilde,' herhaalde ze.

Ik kon me niet herinneren haar stem ooit eerder te hebben gehoord. Ik heb een bijna feilloos gehoor voor stem-

men, al zeg ik het zelf, dus een vergissing is uitgesloten: ik kende die stem niet. Hij was laag en zacht, er was geen vat op te krijgen.

‘Mag ik vragen welk nummer u belt?’ vroeg ik, beleefd tot het bittere einde.

‘Dat doet er helemaal niet toe. Ik wil tien minuten van je tijd, dat is alles. Dan kunnen we elkaar beter leren begrijpen.’ Ze sprak met een sneltreinvaart.

‘Elkaar begrijpen?’

‘Ja. Onze gevoelens.’ Beknopt was ze ook.

Ik stak mijn hoofd om de deur en keek de keuken in. Er hing een veelbelovende witte wolk boven de spaghetti-tipan en Abbado dirigeerde lustig door aan *De diefachtige ekster*.

‘Het spijt me, maar ik sta net spaghetti te koken. Die is bijna klaar, en als ik nu tien minuten met u ga praten, wordt hij helemaal slap. Vindt u het erg als ik ophang?’

‘Spaghetti?’ Ze sprak het woord uit alsof ik iets heel vies aan het doen was. ‘Het is halfelf in de ochtend! Waarom kook jij ’s ochtend om halfelf spaghetti? Vind je dat zelf ook niet een beetje raar?’

‘Raar of niet, het gaat je geen barst aan!’ zei ik. ‘Ik heb vanochtend maar licht ontbeten, en ik kreeg gewoon trek. Zolang ik het zelf klaarmaak, bepaal ik toch wat ik eet en hoe laat?’

‘O, op die manier? Nou je gaat je gang maar. Dag hoor!’ zei de vrouw met een stem zo glad alsof er olie over was gegoten. Een vreemde stem. Een kleine verandering van emotie en de toon van zo’n stem slaat helemaal om, alsof de

golflengte met een knopje wordt bijgesteld. 'Ik bel zo meteen nog wel een keer.'

'Wacht even,' zei ik haastig. 'Als dit een reclamecampagne is, kun je het wel vergeten. Ik zit op het ogenblik zonder werk en kan het me niet veroorloven ook maar iets te kopen.'

'O, maak je geen zorgen, dat weet ik,' zei ze.

'Dat weet je? Wát weet je?'

'Dat je werkloos bent. Natuurlijk weet ik zoiets. En ga nou maar gauw terug naar die spaghetti van je.'

'Zeg eens even, wie...' begon ik, maar ze had al opgehangen. Op een heel abrupte manier. Ze had de hoorn niet op de haak gelegd, ze had op het knopje gedrukt.

Niet wetend waar ik met mijn gevoelens heen moest, keek ik een poosje verbluft naar de hoorn in mijn hand, tot ik me mijn spaghetti herinnerde. Ik legde de hoorn neer en liep naar de keuken, waar ik het gas uitdraaide en de spaghetti afgoot in een zeef. Ik had wat tomatensaus opgewarmd in een pannetje, en die lepelde ik er overheen en nam een hap. Dankzij dat rare telefoontje was de spaghetti net iets te zacht voor al dente, maar fataal was het niet geworden. Bovendien had ik té veel trek om me druk te maken over de juiste kookduur van spaghetti en zo. Terwijl ik naar de radio luisterde, zond ik die tweehonderdvijftig gram ongehaast naar mijn maag, zonder één sliert over te laten.

Ik waste de vaat en zette theewater op, en nadat ik het over het theezakje had uitgegoten, liet ik mijn gedachten eens gaan over dat telefoongesprek van zo-even.

Elkaar begrijpen?

Wat had die vrouw in godsnaam van me gewild, dat ze me zomaar opbelde? En wie wás dat mens?

Alles was in raadsels gehuld. Ik kon me niet herinneren dat ik ooit eerder een anoniem telefoontje had gekregen van een onbekende vrouw. Ik kon me ook in het geheel niet voorstellen waar ze het over had.

In elk geval (dacht ik), voelde ik er niks voor om met een onbekend vrouwmens onze wederzijdse gevóélens te gaan zitten begrijpen. Wat schoot ik daarmee op? Wat ík nodig had, op dit moment, was een nieuwe baan, zodat ik mijn leven op mijn eigen manier opnieuw kon inrichten.

Maar toen ik me, terug in de kamer, op de bank had geïnstalleerd met een roman van Len Deighton (eigendom van de bibliotheek), wierp ik telkens een onwillekeurige blik op de telefoon. Ik wilde toch wel eens weten wat we in tien minuten van elkaar zouden moeten begrijpen. *Wat kún je in 's hemelsnaam in tien minuten van elkaar begrijpen?*

Welbeschouwd had ze van het begin af aan op die *tien minuten* gehamerd. Ik had het gevoel alsof ze bijzonder overtuigd was van die precies afgebakende tijd. Alsof negen minuten te kort was en elf te lang. Net als wanneer je spaghetti al dente kookt...

Met al die dingen die door mijn hoofd speelden, was ik de draad van het verhaal kwijtgeraakt, dus ik deed wat lichte gymnastiek en besloot toen om overhemden te gaan strijken. Wanneer ik met iets zit, strijk ik vaak overhemden – al heel lang.

Ik heb het strijkproces van overhemden ingedeeld in twaalf stappen, van 1. boord (buitenkant) tot 12. linkermouw

(manchet). Die volgorde staat vast, al stort de hemel in. Terwijl ik bezig ben, tel ik elke stap keurig in volgorde af. Als ik dat niet doe, komt er van dat hele strijken geen bal terecht.

Genietend van het sissen van de stoom en de karakteristieke geur van heet katoen streek ik drie overhemden, keek ze na op kreukels, en hing ze in de klerenkast. Toen deed ik de strijkbout uit en zette hem samen met de plank weg in de bergruimte. Mijn hoofd voelde een heel stuk opgeklaard.

Net toen ik naar de keuken liep voor een glaasje water, ging de telefoon weer. Tjongejonge, dacht ik. Wat zal ik doen, doorlopen of teruggaan? Na enig aarzelen besloot ik toch maar aan te nemen. Als het die vrouw weer was, zou ik haar vertellen dat ik stond te strijken en dan ophangen.

Maar het was mijn vrouw. Ik keek naar de klok op de tv. De wijzers stonden op halfelf.

‘Alles goed?’ vroeg ze.

‘Prima,’ zei ik.

‘Wat ben je aan het doen?’

‘Ik stond te strijken.’

‘Is er wat gebeurd?’ vroeg ze. Haar stem klonk lichtelijk gespannen. Ze wist heel goed dat ik altijd ga strijken als ik een probleem heb.

‘Nee hoor, niks aan de hand. Ik dacht alleen van: kom, laat ik eens wat overhemden strijken, dat is alles.’ Ik ging op een stoel zitten en nam met mijn rechterhand de hoorn over van de linker. ‘Waarom bel je?’

‘Werk. Het is misschien niet veel zaaks, maar ik geloof dat ik een baantje voor je heb.’

‘Ga door,’ zei ik.

‘Kun jij dichten?’

‘Dichten?’ herhaalde ik stomverbaasd. Dichten, wat was dat ook weer?

‘Een kennis van me werkt bij een uitgeverij van meisjesbladen. Ze publiceren meest verhalen, maar nu zoeken ze iemand die een keuze kan maken uit de gedichten die ze ingestuurd krijgen en waar nodig wijzigingen aanbrengt. En verder moet die persoon elke maand een gedicht schrijven voor de omslag. Voor zulk eenvoudig werk betaalt het niet slecht. Het is natuurlijk geen volle baan, maar als je het een beetje leuk doet, krijg je later misschien redactiewerk toegeschoven en...’

‘Eenvoudig?’ zei ik. ‘Wacht even, zeg. Wat ik zoek is juridisch werk. Hoe kom je zo opeens op het idee dat ik rijmpjes kan bijschaven?’

‘Maar zei je niet dat je op de middelbare school ooit dingen schreef?’

‘Ja, voor de krant. De schóólkrant. Welke klas het voetbaltoernooi heeft gewonnen, en dat de natte-hisleraar van de trap is gevallen en nu in het ziekenhuis ligt, dat soort domme stukjes. Maar geen gedichten, zeg. Dichten kan ik niet.’

‘Maar het hoeven geen goede gedichten te zijn, het is maar voor schoolmeisjes. Niemand verlangt van je dat je een tweede Allen Ginsberg wordt. Je schudt gewoon iets uit je mouw.’

‘Of ze uit mijn mouw komen of ergens anders vandaan zal me een zorg zijn, maar dichten kan ik niet,’ zei ik gededdeerd. Dichten! Hoe kwam ze op het idee?

Mijn vrouw zuchtte teleurgesteld. ‘Maar juridisch werk – dat vind je toch nooit?’

‘Ik heb zo links en rechts wat rondgevraagd, en ik verwacht in de loop van deze week antwoord. Als dat niks wordt, zien we wel weer.’

‘O? Nou, mij best hoor. Maar tussen haakjes, welke dag is het vandaag?’

‘Dinsdag,’ zei ik, na enig nadenken.

‘Kun je dan naar de bank gaan om het gas en de telefoon te betalen?’

‘Goed hoor, ik moet er zo langzamerhand toch op uit om eten te kopen voor vanavond.’

‘Wat ga je maken?’

‘Daar vraag je me wat,’ zei ik. ‘Dat weet ik nog niet, dat zie ik wel als ik in de winkel sta.’

‘Moet je horen,’ zei mijn vrouw, en er klonk een nieuwe toon in haar stem, ‘ik heb er eens over nagedacht, maar volgens mij is het nergens voor nodig dat je een andere baan vindt.’

‘Waarom niet?’ vroeg ik verbaasd. Het leek wel of alle vrouwen van de wereld vandaag speciaal belden om mij te verrassen. ‘Waarom hoef ik niet naar werk te zoeken? Over drie maanden raak ik mijn werkloosheidsuitkering kwijt! Ik kan dat echt niet op zijn beloop laten, hoor.’

‘Maar ik heb net salarisverhoging gekregen, met mijn bijbaantjes gaat het ook goed, en dan hebben we nog ons spaargeld. Als we geen bokkensprongen maken, komen we echt niet om van honger.’

‘En wie zorgt er dan voor het huishouden? Ik?’

‘Zou je daar zo’n hekel aan hebben?’

‘Ik zou het niet weten,’ zei ik eerlijk. Ik wist het ook niet. ‘Ik zal er eens over nadenken.’

‘Doe dat,’ zei mijn vrouw. ‘Tussen haakjes, is de poes al terug?’

‘De kat?’ vroeg ik op mijn beurt. Ik besepte opeens dat ik de kat die ochtend helemaal was vergeten. ‘Nee, ik geloof van niet.’

‘Wil je dan de buurt eens rondzoeken? Hij is intussen alweer vier dagen zoek.’

Ik bromde iets vaags en nam de hoorn over met mijn linkerhand.

‘Volgens mij zit hij in de tuin van dat lege huis aan het eind van het steegje. Die tuin met die stenen vogel. Daar heb ik hem vaak genoeg gevonden. Weet je waar dat is?’

‘Nee,’ zei ik. ‘Maar wanneer ben jij in je eentje de steeg in geweest? Daar heb je het tot nu toe nooit één keer...’

‘Hemeltje, ik moet weg, het is hoog tijd dat ik weer eens aan het werk ga. Maar je kijkt uit naar de poes, hè?’

Ze hing op.

Ik keek nog een tijdje naar de hoorn voor ik hem neerlegde.

Hoe wist mijn vrouw zoveel over die steeg? Ik vond het maar raar. Om van onze tuin in de steeg te komen moest je over een vrij hoge muur van betonblokken, en er was echt helemaal niets te vinden dat die inspanning waard was.

Ik ging naar de keuken voor een glas water, zette de radio aan, en knipte mijn nagels. Er was een speciaal programma met het nieuwe album van Robert Plant, maar na twee

nummers kreeg ik pijn in mijn oren en zette de radio weer af. Toen stapte ik de veranda op om het etensbakje van de kat te inspecteren: het hoopje gedroogde visjes lag er nog net zo bij als toen ik het de vorige avond had gevuld – niet één visje ontbrak. Nee, de kat was nog niet terug.

Vanaf de veranda keek ik naar ons kleine lapje tuin, dat nu werd overgoten door de heldere lentezon. Het was niet het soort tuin waarvan de aanblik je onmiddellijk tot geestelijke rust brengt. De zon scheen er maar een paar minuten per dag, dus de grond was er altijd zwart en vochtig, en ons trotse plantenbezit bestond uit een stuk of twee, drie druilerige hortensia's in een hoek – en ik hou niet eens van hortensia's.

Vanuit een bosje bomen in de buurt klonk het mechanische gekrijs van een vogel: *Kiiiiiii*, alsof hij een veer zat op te winden. We noemden hem dan ook de 'opwindvogel'. Die naam had mijn vrouw bedacht. Hoe hij echt heette, wist ik niet, en al evenmin hoe hij eruitzag, maar hoe dan ook, elke dag kwam de opwindvogel naar dat bosje in de buurt om de veren van ons rustige wereldje op te winden.

Waarom moet ik in vredesnaam op zoek naar de kat, vroeg ik me af terwijl ik naar het krijsen van de opwindvogel luisterde. En gesteld dat ik hem vind. Wat doe ik dan? Moet ik hem soms overhalen om thuis te komen? Zo van: iedereen is vreselijk ongerust, dus kom alsjeblieft weer terug?

Tjongejonge, zei ik tegen mezelf. Heel nadrukkelijk tjongejonge. Laat die kat toch gaan waar hij wil en leven zoals hij leuk vindt! Neem mij nou. Ik ben dertig, en wat doe

ik hier eigenlijk? De was. Het avondeten. O ja, en ik ga op kattenjacht.

Ooit – zo kwam het me voor – was ik een jongen met pit, brandend van idealen. Op de middelbare school las ik een biografie van Clarence Darrow (je weet wel, die Amerikaanse advocaat die voor de evolutietheorie opkwam in het apenproces en het opnam voor allerlei sociaal vertrapten) en zo kwam ik op het idee om zelf ook advocaat te worden. Mijn cijfers waren lang niet slecht. Op de middelbare school kwam ik als nummer twee uit de bus toen onze eindexamenklas stemde op wie er in de toekomst het meeste succes ging hebben. Daarna ging ik rechten studeren op een betrekkelijk goede universiteit. Maar op een of andere manier was ik van de rechte koers afgedwaald.

Ik plantte mijn ellebogen op de keukentafel en steunde met mijn kin op mijn handen. Wanneer en hoe was mijn levenskompas gaan afwijken? Ik peinsde en peinsde, maar een antwoord vond ik niet. Ik vond ook niets dat een mogelijke oorzaak zou kunnen zijn. Ik was niet gefrustreerd in mijn politieke activiteiten, ik was niet teleurgesteld door het onderwijs aan mijn universiteit, ik had niet meer met de meiden gerotzoid dan verantwoordelijk was. Ik had op mijn manier een heel normaal leven geleid – tot ik vlak voor mijn afstuderen opeens tot de ontdekking kwam dat ik niet langer dezelfde persoon was die ik tot dan toe was geweest.

Aanvankelijk was die afwijking vast zo miniem geweest dat zij met het blote oog nauwelijks viel waar te nemen. Maar naarmate de tijd verstreek, werd zij alsmaar groter, tot zij me had meegevoerd naar regionen waar ik niet meer

kon zien wat voor vorm de dingen eigenlijk hadden. Als mijn leven het zonnestelsel was, zweefde ik nu ergens tussen Saturnus en Uranus, en als ik nog even doorging, kreeg ik straks Pluto in zicht. En, zo ging het door me heen, wat was er dáárvoorbij ook weer?

In februari had ik ontslag genomen bij het advocatenkantoor waar ik sinds mijn afstuderen had gewerkt. Ik had daar geen bepaalde reden voor. Het was ook niet zo dat mijn baan me niet beviel. Het werk was niet ontzettend opwindend, maar het salaris was niet slecht en de sfeer op kantoor was aangenaam.

Mijn functie op het kantoor was, om het in één woord uit te drukken, specialist-boodschappenjongen.

Maar ik geloof dat ik goed werk leverde. Voor het uitvoeren van praktische opdrachten heb ik echt talent, al zeg ik het zelf. Het is misschien het enige talent dat ik heb, maar toch. Ik ben vlug van begrip, ga meteen aan de slag, klaag niet, en denk realistisch. Toen ik ontslag nam, bood de Oude Meester – dat was de vader van de vader-en-zoon die het kantoor runden – zowaar aan mijn salaris te verhogen als ik erin toestemde om te blijven. Zó goed was ik in elk geval.

Toch ben ik er weggegaan. Waarom, dat weet ik zelf eigenlijk niet. Ik had geen duidelijke wensen of vooruitzichten op wat ik daarna wilde doen, en het idee om mezelf thuis op te sluiten om nog eens te gaan blokken voor het staatsexamen waarvoor je moet slagen om advocaat te kunnen worden, bezorgde me alleen maar hoofdpijn. Ik wilde niet eens meer advocaat worden.

Tijdens het avondeten kondigde ik aan dat ik erover zat

te denken mijn baan op te zeggen. ‘O ja,’ zei mijn vrouw. Ik begreep niet goed wat ze daar precies mee bedoelde, maar daarna zei ze even een poosje niets.

Ik zei ook niets, tot zij weer zei: ‘Nou, als je ermee op wilt houden, dan doe je dat toch? Het is jouw leven, je doet gewoon wat je leuk vindt.’ En daarna wijdde ze zich aan de graten van haar vis, die ze met haar eetstokjes verwijderde en op de rand van haar bord legde.

Mijn vrouw verdiende een redelijk hoog salaris op de administratie van een kunstacademie, en verder kreeg ze soms van bevriende redacteurs illustratiewerk doorgeschoven dat haar ook geen windeieren legde. Wat mij betreft, als werkzoekende had ik zeker een halfjaar recht op een werkloosheidsuitkering, en als ik elke dag het huishouden deed, hielden we genoeg geld over om af en toe uit eten te gaan en onze kleren naar de stomerij te brengen. Ons leven zou nauwelijks veranderen.

Zo heb ik mijn baan opgezegd.

Zoals gebruikelijk ging ik om halftwaalf met een grote canvas tas over mijn schouder de deur uit om boodschappen te doen. Eerst naar de bank om gas en telefoon te betalen, dan naar de supermarkt om inkopen te doen voor het avondeten, en daarna wipte ik bij McDonald’s naar binnen voor een cheeseburger en een kop koffie.

Thuisgekomen was ik net bezig de etenswaren in de ijskast te stoppen, toen de telefoon weer ging. Het kan aan mijn oren hebben gelegen, maar het gerinkel klonk bijzonder geïrriteerd. Ik zette een half opengescheurd pak tofu op

de keukentafel, liep naar de kamer en greep de hoorn van de haak.

‘En? Heb je je spaghetti op?’ zei die vrouw weer.

‘En hoe,’ zei ik. ‘Maar nu moet ik de kat gaan zoeken.’

‘De kat zoeken? Dat kan toch best tien minuutjes wachten?’

‘Goed, maar dan ook niet meer dan tien minuten, hoor.’

Wat doe ik in godsnaam, vroeg ik me af. Waarom moet ik tien minuten kletsen met een raar wijf dat ik nergens van ken?

‘Goed, dan leren we elkaar begrijpen,’ zei ze kalm. Aan de andere kant van de lijn ging de vrouw (ik kon dat mens nog steeds niet plaatsen) eens lekker verzitten en kruiste haar benen. Dat vóélde ik gewoon.

‘Dat weet ik zo net nog niet,’ zei ik. ‘Tien minuten is vaak te kort om iemand te begrijpen al staat hij voor je neus.’

‘Als je het eens probeerde?’ suggereerde ze.

Ik deed mijn horloge af en drukte op het knopje van de stopwatch. De digitale cijfers verliepen van 1 naar 10 – tien seconden.

‘Maar waarom bel je mij?’ vroeg ik. ‘Waarom niet iemand anders, maar uitgerekend mij?’

‘Daar is een reden voor,’ zei de vrouw. Ze sprak de woorden uit alsof ze ze zorgvuldig in blokjes had gesneden alvorens ze in haar mond te steken. ‘Ik ken jou namelijk.’

‘Waarvan? Wanneer?’

‘Ergens. Ooit,’ zei ze. ‘Maar dat doet er verder niet toe. Waar het om gaat is nú. Of niet soms? En bovendien, als ik dat allemaal uit moest gaan leggen, is de tijd zo om. *En ik*

heb ook niet alle tijd van de wereld.'

'Bewijs het, dat je me kent.'

'Hoe?'

'Nou, bijvoorbeeld, hoe oud ben ik?'

'Dertig,' zei ze onmiddellijk. 'Dertig jaar en twee maanden. Tevreden?'

Ik kon niets terugzeggen. Zij kende mij, geen twijfel mogelijk. Maar hoe ik mijn hersens ook pijnigde, ik kon me haar stem niet herinneren. En het wilde er bij mij niet in dat ik me in een stem had vergist of hem vergeten was. Gezichten, namen – dat kon voorkomen, maar een stem? Nooit van zijn leven!

'Goed, nou is het jouw beurt om je iets over mij voor te stellen.' Ze klonk bijzonder verleidelijk. 'Ga op mijn stem af, dat kun je toch zo goed? Wat ben ik voor vrouw?'

'Ik zou het niet weten,' zei ik.

'Ach kom! Probeer het gewoon.'

Ik wierp een blik op de klok. Slechts één minuut en vijf seconden verstreken. Ik zuchtte gelaten. Ik had toegestemd, en als je eenmaal hebt toegestemd, moet je tot het eind toe doorgaan. Zoals ik vroeger vaak had gedaan (want ze had gelijk, dat was een van de dingen waarin ik goed was), concentreerde ik me volledig op de stem die ik hoorde.

'Achter in de twintig, afgestudeerd, geboren in Tokyo, en grootgebracht in de hogere middenstand,' zei ik.

'Ik sta versteld,' zei de vrouw. Ze stak vlak naast de hoorn een sigaret op, zo te horen met een Cartier-aansteker. 'Ga door.'

'Je bent heel aantrekkelijk – dat vind je zelf tenminste.'

Maar je hebt een complex. Je bent te kort, of je borsten zijn te klein – zoiets.’

‘Je zit er heel dichtbij,’ giechelde ze.

‘Je bent getrouwd. Maar het loopt niet lekker. Er is een probleem. Een vrouw zonder problemen belt niet zomaar een man op zonder te zeggen wie ze is, waar of niet? Maar ik ken jou niet. Ik heb op zijn minst nooit met je gesproken. Ik heb me hier van alles voor zitten stellen, maar ik kan me nog steeds geen beeld vormen van hoe je er in werkelijkheid uitziet.’

‘O, werkelijk?’ zei de vrouw kalm, met een stem alsof ze bezig was een zachte wig in mijn hoofd te drijven. ‘Heb jij zoveel vertrouwen in je eigen kunnen? Jij hebt ergens een fatale blinde vlek, weet je dat? Anders was je inmiddels wel een wat degelijker mens geworden, denk je zelf ook niet? Iemand zo knap, zo buitengewoon begaafd als jij.’

‘Je overschat me,’ zei ik. ‘Wie je bent, weet ik niet, maar zo bijzonder ben ik niet. Ik mis de gave om iets af te kunnen maken. Daarom sla ik altijd een zijweggetje in.’

‘En toch hield ik van je – vroeger.’

‘Nou, dat is dan verleden tijd,’ zei ik.

Twee minuten, drieënvijftig seconden.

‘Maar lang geleden was dat niet. Het is geen oude geschiedenis.’

‘Dat is het wel,’ zei ik.

Een blinde vlek, dacht ik. Die vrouw kon wel eens gelijk hebben. Misschien dat zich ergens in mijn hoofd, mijn lichaam, mijn bestaan zelf, een soort verloren gegane ondergrondse wereld bevond, die mijn leven subtiel in de war had gestuurd.

Nee, 'subtiel' was het woord niet. Het woord was 'grondig'. Op het onherroepelijke af.

'Ik lig in bed,' zei de vrouw. 'Ik kom net onder de douche vandaan, en ik heb helemaal niets aan.'

Tjongejonge, dacht ik. *Helemaal niets aan*. Dit leek wel een pornobandje.

'Zal ik wat ondergoed aantrekken? Of lange kousen, als je dat lekkerder vindt?'

'Doe maar waar je zin in hebt, mij maakt het allemaal niks uit,' zei ik. 'Sorry hoor, maar ik hou niet van dit soort praatjes over de telefoon.'

'Tien minuten maar. Tien minuten is alles wat ik vraag. Je zult er heus niet dood van gaan. Je leven zal er echt niet door verpest worden. Tien minuten, meer verlang ik niet. Doe het uit *vriendschap*, als je dat woord kent. In elk geval, geef antwoord op mijn vraag. Wat wordt het, naakt of gekleed? Ik heb van alles, hoor: jarretelgordels...'

Jarretelgordels? Ik dacht dat ik bezig was gek te worden. Welke vrouw droeg er vandaag de dag nog jarretelgordels? Alleen die modellen in *Penthouse*.

'Naakt,' zei ik. 'En je hoeft niet te bewegen.'

Dat was vier minuten.

'Mijn schaamhaar is nog nat,' zei ze. 'Ik heb me daar niet goed afgedroogd. Vandaar dat ik nog zo nat ben. Nat, en warm, en vochtig. En zacht, heel zacht, zwart haar. Voel maar eens.'

'Het spijt me, maar...'

'En daaronder is het óók warm. Zo warm als gewelde boter. Echt heel warm. Heus waar. Hoe denk je dat ik erbij lig?'

Met mijn rechterknie opgetrokken, en mijn linkerbeen een tikkeltje gespreid. Een beetje zoals vijf over tien op de klok.'

Uit haar toon begreep ik dat ze me niet lag voor te liegen. Ze had haar benen werkelijk op vijf over tien, en haar vagina was warm en vochtig.

'Aai eens over mijn lipjes. Langzaam, niet haasten. En nu opendoen. Ja, ja, langzaam. Streel ze met de toppen van je vingers. O, lánzaam, já. Nu met je andere hand naar mijn linkerborst. Voel maar... hoger... zachtjes. Nu de tepel. Héél lichtjes knijpen. Nog een keer. Nóg een keer. Tot je ziet dat ik klaar ga komen.'

Zonder een woord te spreken hing ik op. Ik viel neer op de bank, staarde naar het plafond, en stak een sigaret op. Mijn stopwatch stond stil op vijf minuten en drieëntwintig seconden.

Ik sloot mijn ogen en duisternis daalde over me neer, een duisternis die bestond uit verschillende lagen willekeurig door elkaar gemengde kleuren verf.

Waarom? dacht ik. Waarom kan iedereen me niet gewoon met rust laten?

Ongeveer tien minuten later ging de telefoon weer. Deze keer nam ik niet aan. Hij ging vijftien keer over en hield op. Toen hij wegstierf, viel er een diepe stilte om me heen, alsof de zwaartekracht uit zijn evenwicht was geraakt, diep en koud als een rotsblok dat vijftigduizend jaar lang in een gletsjer ingevroren is geweest. Vijftien rinkels van de telefoon, en de hoedanigheid van de lucht om me heen was volledig veranderd.

Even voor tweeën krom ik over de betonnen muur, de steeg in.

Nou ja, steeg. Zo noem ik het wel, maar een steeg in de eigenlijke zin van het woord was het niet. Eerlijk gezegd zou ik niet weten hoe je zoiets moet noemen. Strikt genomen was het niet eens een pad. Een pad heeft een ingang en een uitgang, en als je erover loopt, leidt het je waar je heen wil.

Maar ónze steeg was aan beide kanten dicht, en als je hem doorliep, kwam je aan de ene kant uit bij beton en aan de andere bij prikkeldraad. Het was niet eens een doodlopende steeg, want een doodlopende steeg heeft tenminste nog een ingang. De mensen uit de buurt noemden het een steeg omdat zo'n ding toch een naam moet hebben.

Hij liep tussen de achtertuinen van twee rijen huizen door en was ongeveer tweehonderd meter lang en iets meer dan een meter breed, maar vanwege de hagen die naar buiten waren uitgedijd en de dingen die de omwonenden erin hadden gezet, waren er ettelijke plaatsen waar je er alleen zijdelings door kon.

Het verhaal ging – en degene die het me vertelde was mijn oom, die zo aardig was geweest ons het huis waar we woonden voor een bijzonder lage prijs te verhuren – dat de steeg vroeger wel een ingang en uitgang had gehad en gebruikt werd om snel van de ene straat naar de andere te komen. Maar in de jaren vijftig, toen het zo goed ging met de economie en elk braak stukje land werd gebruikt om huizen te bouwen, was de steeg teruggedrongen tot zijn huidige breedte, en omdat de mensen aan weerskanten er iets op tegen hadden dat er wildvreemden vlak langs hun huis of